

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Pe calea cea bună

Procesul de lămurire între bapțiști a început

Este știut că dintre sectele din țară, bap-tismul este cel mai numeros. Centrul bap-tismului din România a fost în Arad. S'a lătit mai mult la frontiera de vest, dovadă că sub stăpânirea streină, ungurească, a fost sprijinit de către stat. Agenții de răspândire a bap-tismului printre Românii au fost unguri - streini și oameni de peste ocean, care au simpatizat mai mult cu statul maghiar, decât cu ideea națională română. O dovadă: Ev. Gill, care când era vorba să aleagă între noi și unguri, totdeauna spunea că ungurii ne sunt superiori, și, de câte ori venea în România, își încheia călătoria prin câte o vizită la Budapesta. Simpatia aceasta față de unguri în mod firesc a născut bănuiala în rândul bapțiștilor cu senti-mente bune românești. Deaceea și conducătorii lor s'au divizat încă înainte de actualul război în tabăra celor aserviți streinilor și tabăra celor care doreau un bap-tism curat românesc. De când Anglia și America s'au dat de partea bolșevismului și au început să se roage pentru biruința lui Stalin, nedumerirea în rândul bap-tiștilor a crescut la culme. Abia acum li s'au deschis ochii tuturor, cunoscând pe cine a ser-vit bap-tismul.

Aproape de un an, P. S. S. Părintele Epis-cop Andrei a început să primească vizitele ac-tualilor conducători ai bap-tiștilor din Arad, între cari sunt dnii: Alexandru Ruja, Ioan Ungureanu, Teodor Fânață, Alexa Popoviciu, etc. Ba la 1 Februarie a. c. Prea Sfinția Sa a pri-mit la reședință chiar corul bap-tiștilor din Arad care i-au concertat.

Nu se putea ca din aceste întâlniri și con-voabiri să nu rezulte și ceva bun. Bap-tiștii din Arad și-au dat seama că nu mai pot merge pe calea agenților streini de neam, ci trebuie să se încadreze și dânșii în acțiunea de salvare a Țării și Neamului. Au cerut chiar și preoți

care să intre în adunările lor. Drept urmare, în Arad până acum în două case de rugăciuni au intrat și predicat P. C. prot. F. Codreanu, și preoții Petru Bogdan și Ilarion Felea. Alte invitări de felul acesta sunt în perspectivă.

Ne place să credem că această apropiere sufletească a actualilor conducători bap-tiști de Biserica noastră este sinceră și nu impusă de măsurile de restricțiune ale Ministerului Cul-telor în privința adunărilor bap-tiste. Știm chiar că dnii Al. Ruja, I. Ungureanu și T. Fânață au suferit închisoare pentru neamul lor.

În pragul Sfințelor Paști, dnii Al. Ruja și I. Ungureanu au adresat un manifest către toate comunitățile bap-tiste din Țară, în care mărturisindu-și crezul lor național, au îndem-nat pe bap-tiști să se apropie de Biserica stră-moșească, ortodoxă. Ca urmare a acestui fapt, P. S. S. Părintele Episcop Andrei a adresat, în Vinerea Patimilor, un apel în acelaș sens „Către bap-tiștii români” din județul Arad.

Spicuim din acest apel unele părți. După ce Prea Sfinția Sa arată binefacerile înfrățirii și pagubele ce le-a adus între noi desbinarea lucrată de agenții streini veniți de peste ocean, continuă...

„...Au spus că ei singuri cunosc calea ce duce prin „pocăință” la mântuire și că pentru a se „pocăi” omul trebuie să pără-sească Biserica strămoșilor (unde: Crucea și icoanele ar fi „idoli” etc.), să cunoască Biblia, și astfel să apuce pe căi streine. Au fost în sânul poporului nostru multe suflete curate, însetate după mântuire, care au crezut că numai prin bap-tism se pot mântui. Au fost și de aceia cari din mâ-nie sau ură față de preoții și rânduelile Bisericii noastre, au eșit din mijlocul nostru.

...Cei ce s'au despărțit de vatra cre-dinței strămoșești, care este Biserica orto-

doxă, au pricinuit neamului mare pagubă sufletească prin lipsa de solidaritate în cele ale credinței, pentru că știut este că atunci când oamenii se împart în privința lui Dumnezeu, atunci ei nu se mai unesc nici în cele obștești...

...S'o recunoaștem deschis că noi: ortodocși și bapțiști, ne-am urît îndelung și ne-am hulit îndeajuns. Streinii pot fi bucuroși că zizania sămănată între noi a dat roadă bogată, de care Mântuitorul nostru a plâns, iar Satana s'a bucurat. A sosit timpul să nu mai facem lucrurile Satanei, ci pe cele ale Mântuitorului (Fil. 4 v. 8).

Să nu credeți, iubiți bapțiști, că Biserica strămoșească nu poate conduce la mântuire. Această Biserică, dacă a fost în stare să păstreze dragostea Mântuitorului nostru Iisus Hristos în sufletele fraților din Transnistria, cu tot pârjolul de 25 ani ai lui Antihrist, nu mai poate fi învinuită nici de neputință, nici de idolatrie, atunci când s'a dovedit că pentru cei ce nu mai aveau nici biserici, nici Biblie, singure Crucea și icoanele au mai ținut vie credința în Hristos.

Biserica strămoșească are loc pentru toți fiii neamului. Ea primește cu brațe deschise, și fără nici o dojană, pe cei ce vor să se unească cu duhul părinților și al strămoșilor. În fața lui Dumnezeu, Biserica aceasta este cea după chipul și asemănarea noastră ca neam. Într'însa, pe lângă Biblia, pe care cu toții o cinstim, și din a cărei înțelepciune dumnezească ne luminăm și noi, se mai poate găsi: duhul cel vechiu al creștinismului, slujbele dumnezești coboritoare de har ceresc, cărțile de slujbă, unice și neîntrecute, cântările dulci cari au mângăiat sufletul moșilor și strămoșilor, și atâtea obiceiuri (simboluri), în cari s'a concretizat viața creștină a celor 20 de veacuri. Intorcându-Vă la această Biserică, voi veniți „acasă”...

Așadar, procesul de lămurire între bapțiștii cu sentimente românești și patriotice, și între cei puși în solda streinilor, a început. Țara și Neamul vor putea să cunoască cine înțelege să participe la jertfa zilelor de azi și la înfrățirea sufletelor — care trebuie să stea la temelie României de mâine — și care dintre bapțiști vor lua asupra lor osânda desbinării și pentru mai departe.

Din Pastorală de Paști

a I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae

... Cea mai înaltă culme la care se poate ridica vitutea creștinească este *duhul de jertfă*. Prin jertfă ne-a mântuit Domnul nostru Iisus Hristos, prin ea a înviat. Mai mult ca oricând Dumnezeu vrea să ne încerce în aceste timpuri puterea noastră de jertfă. Pregătiți-vă deci în sufletele voastre, ca să puteți aduce orice jertfă pentru frații voștri și pentru Țară. Multora li se poate cere, în ceasul în care nu știm, chiar viața. Orice Român trebuie să fie gata oricând să și-o dea. Așa și-au dat-o strămoșii noștri. *Numai când o nație, un neam e gata de orice jertfă, chiar și a vieții, își poate câștiga și păstra libertatea.*

Dumnezeu nu lasă nici o jertfă nerăsplătită. Cel ce se jertfește pentru alții va dobândi învierea întru viața de veci, iar neamul său va scăpa de suferințele și de greutățile ce le îndură.

Puterile cu ajutorul cărora vom birui greutatea acestor timpuri și vom răsbate la lumina și libertatea națională sunt: *credința în Dumnezeu, dragostea de frate între toți Românii și duhul de jertfă pentru neamul nostru.*

Un popor care are în sufletul lui aceste virtuți, nu are să se teamă de nimic și poate să privească cu încredere viitorul.

Să nu se tulbure inimile voastre, iubiții mei. Credeți întru Domnul nostru Iisus Hristos și stăruiiți în răbdare și în nădejdea voastră.

Suntem cu toții un neam de douăzeci milioane de oameni. Să fim încredințați că Dumnezeu nu ne-a păstrat până astăzi și nu ne-a adunat într'o Țară mare, ca să ne părăsească tocmai acum. *El e cu noi, are cu noi planuri mari de viitor.* Prin noi vrea să fie laudat între neamuri. De nu-L vom părăsi noi, nici El nu ne va părăsi. Dumnezeu care a învins moartea, înviind pe Fiul Său, poate învinge și greutățile timpului de față. Învierea lui Hristos Domnul e un temeiu neînșelător pentru nădejdea scăpării noastre din sbuciumările de acum.

Rostind cu credință salutul „*Hristos a înviat*”, dăm graiu convingerii noastre despre ieșirea fericită din apăsarea timpurilor de acum.

Salutându-ne cu cuvântul: „*Hristos a înviat*”, ne mărturisim unul altuia bucuria nădejzii în învierea neamului nostru pe acest pământ și a fiecăruia din noi în viața cea viitoare.

Increderea aceasta vreau să o sădesc cât mai adânc în inimile voastre, iubiții mei fii sufletești, adresându-mă astăzi vouă cu cuvântul: „*Hristos a înviat*”. Rog pe Tatăl ceresc să vă întărească cu puterea Lui întru împlinirea datoriilor voastre și întru suportarea greutăților zilelor de azi. Lumina învierii să vă umple sufletele cu bucuria nădejzii.

Mărgăritare.

Cele 2 vâsle

Un pescar bătrân trecu cu luntrea un tinăr peste o apă. Pe una din vâsle era scris: „Roagă-te!” iar pe cealaltă: „Lucrează!” Tinărul, bătându-și joc, grăi: „Da învechit om mai ești, Dumnia-ta, bade! Ce nevoie mai are de rugăciune acela care lucrează?”

Bătrânul nu răspunse nimic, ci slobozi vâsla pe care stătea scris „Roagă-te” și vâsli numai cu cealaltă. Vâsli, vâsli... dar luntrea se învârtia numai pe loc și nu înainta. Abia atunci pricepu și tinărul că pe lângă vâsla „muncii” mai este nevoie și de vâsla „rugăciunei”.

Asemănări despre Sf. Treime

Mintea omenească a încercat mereu să lămurească taina despre Sf. Treime, însă n'a fost în stare s'o înțeleagă deplin. Fericitul Augustin, unul dintre mințile cele mai pătrunzătoare, ne-a luminat taina prin mai multe asemănări.

Iată câteva: *Izvorul* nu-l putem numi râu, nici râul izvor; nici gura de apă, ce-o soarbem din izvor, n'o putem numi nici izvor nici apă — deși în toate 3 este aceeași apă. Prin urmare: izvor, râu, beătură — sunt 3, dar apa lor este una!

Sufletul are 3 facultăți: Memoria, rațiunea și voința. Deși sunt 3 facultăți, ele aparțin aceleiași substanțe: sufletului.

Acelaș lucru gândit de 3 oameni: da 3 gândiri, și totuș obiectul: adevărul este numai unul.

Soarele: se reflectează în apă, și pe luciul ei apare chipul Soarelui; se răsfrânge în oglindă și acolo se arată chipul lui; deci chipul Soarelui: pe cer, în apă, și în oglindă, — sunt 3, și totuș este un singur Soare.

Atingem 3 clape la pian, scoțând un acord; trei sunete și totuș: un acord.

Iau în mână un *ametist* și privindu-l din trei părți el arată 3 culori, totuș este unul.

Apa există în 3 forme: fluidă, gheață, aburi, totuș are o singură substanță.

Electricitatea are 3 lucrări: pune în mișcare, încălzește, luminează — și totuș este una.

Despre ce să predicăm?

La *Duminea Tomii*, în 12 Aprilie 1942, să vorbim despre **fericire**.

Toți oamenii vreau să fie fericiți; toți caută fericirea, luptă și aleargă neodihniți după ea de dimineața până seara și dela tinerețe până la bătrânețe.

Intrebarea e: sunt oamenii fericiți, precum spun optimiștii care văd totul în culori albe, și dacă nu, cum spun pesimiștii care văd totul în negru, de ce nu sunt?

Răspunsul e ușor: dacă fericirea ar sta în puterea omului, toți ar fi fericiți, pentru că toți ard de dorul nestins al fericirii; toți doresc, vreau și luptă să fie fericiți, — și *nu sunt*. Ceea ce înseamnă că taina sau cheia fericirii nu se află în mâna și în puterea omului.

Fericirea este un dar, un bun ceresc, un har dela Dumnezeu, și cine se apropie mai mult de Dumnezeu, acela se apropie mai mult de ținta vieții, de fericire. Legile lui Dumnezeu sunt legile fericirii noastre și — lucru minunat — legile care ne asigură fericirea în viața viitoare, tocmai acele sunt care fac viața fericită și pe pământ.

Dar vom înțelege mai bine ce este și în ce constă fericirea, căutând pe cine fericeste *Sfânta Scriptură*?

În cartea Iov se fericeste omul care rabdă ispita durerii și se deplânge omul căruia în aparență îi merge bine (5, 17—18; 20—21). Necredincioșii „își isprăvesc viața în fericire și coboară cu pace în iad” (21, 13).

Psaltirea începe cu fericirea omului virtuos și religios (Ps. 1, 1—3; cf.) (Ps. 1 18, 1—3). Psalmul 31 fericeste pe omul păcătos iertat de Dumnezeu. Psalmii 64 și 83 fericesc pe slujitorii altarelor Domnului, cari laudă neconținut pe Dumnezeu. O stare de fericire duioasă este făgăduită familiei întemeiată pe credința în Dumnezeu. E fericit omul temător de Dumnezeu și cu casa plină de copii (Ps. 127; cf. 126, 3—5). Există și o stare de fericire colectivă ce culminează în fericirea poporului care are de stăpân pe Dumnezeu (Ps. 143, 12—15).

Proverbele regelui Solomon fericesc pe oamenii înțelepți (3, 13—14; 8, 32—4), pe oamenii judecăților drepte și a faptelor morale.

În Noul Testament întâlnim o bogăție de fericiri. *Predica de pe Munte* începe cu evanghelia celor nouă fericiri (Mt. 5, 3—12), care sunt legate deolaltă ca treptele; una condiționează pe cealaltă și ultima pe toate.

— „*Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor*”. — Săracii au dela Dumnezeu făgăduința fericirii (Lc. 6, 20). Bogații nu o au.

De aceea numărul săracilor fericiți este mai mare decât a bogaților. „Săracii cu duhul“ sunt oamenii smeriți și sinceri, sunt cerșetorii binelui și adevărului, sunt creștinii care, oricâte fapte bune fac, se socotesc tot săraci de ele; sunt oamenii care nu se mulțumesc cu binele săvârșit, ci tind mereu spre mai bine.

— „*Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângăia*“. — Suferința doare, plânsul mângăie sufletul. Prin lacrimi se varsă din suflet otrava durerii. Este o mare nefericire lipsa de lacrimi în durere. Plânsul din iubire e dar, e binecuvântare și ușurare de durere. Plânsul disperărilor și a tânguitorilor e păcat. Ceice și plâng acum păcatele au făgăduința că vor râde, adică se vor bucura în viața viitoare (Lc. 6, 21).

— „*Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul*“. — Nu cei tari și nedreți, ci blânzii sunt plăcuți lui Dumnezeu. Blandeța este armă cu totul superioară brutalității. Cei răi pier, iar cei buni și blânzi, ca Iisus, sunt eroii și moștenitorii pământului și vor avea parte de viața veacului.

— „*Fericiți cei ce flămânez și insetează de dreptate, că aceia se vor sătura*“. — Toate faptele din lumea aceasta își au corespondentul lor „dincolo“. Cei ce flămânez acum se vor sătura“ (Lc. 6, 21). Toți cei ce caută dreptatea, așa cum căută flămândul pâinea și insetatul apa, și nu fac nimănui strâmbătate, vor fi răsplătiți din belșug, de către Dumnezeu.

— „*Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui*“. — Milostivii sunt samarinenii (Lc. 10, 25—37), adică oamenii care împlinesc faptele îndurării trupești (Mt. 25, 24—6) și sufletești față de aproapele lor. Când faci bine, ai parte de multă și negrăită bucurie, căci „mai fericit este a da decât a lua“ (Fapte 20, 35). Cu milostivii și Dumnezeu este milostiv.

— „*Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu*“. — Vederea lui Dumnezeu e cea mai mare făgăduință biblică. Oamenii care au numai gânduri bune și cugete curate, au făgăduința că vor vedea fața lui Dumnezeu, pe care o văd numai sfinții și ingerii.

— „*Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema*“. — Sfânta Evanghelie nu laudă oamenii care merg la judecată, ci-i sfătuește să se împace pe cale (Mt. 5, 25). Pacea este dela Dumnezeu, și împăciuatorii sunt iubiți de Dumnezeu ca niște copii ai Lui.

— „*Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor*“. — Creștinul nu face nimănui nedreptate, ci luptă și suferă pentru dreptate, știind că apără legea lui Dumnezeu. Dreptatea umblă cu capul spart, spune proverbul, dar la urmă tot învinge, dacă nu pe pământ, în cer.

— „*Fericiți veți fi când vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minșind pentru mine*“. — Cine suferă pentru Hristos, pentru Evanghelia și Biserica Lui, acela va primi cununa cea nevastăjită a măririi, pe care au primit-o în cer sfinții și mucenicii. Calitatea de creștin bun este adeseori pricină de dispreț, de batjocură, ură și prigoană, dar și de onoare deosebită. Așa a fost soarta tuturor profetilor și apostoilor. Drept aceea: „*Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri*“.

Dar fericirile evanghelice nu se încheie aici. Mântuitorul mai ferește pe cei ce l-au văzut pe El (Mt. 13, 11, 16), pe „*ceice ascultă cuvântul lui Dumnezeu și îl păzesc*“ (Lc. 11, 27—8), pe ceice fac ospăț săracilor, neputincioșilor, schiopilor și orbilor. „*Fericit vei fi, căci nu pot să-ți întoarcă, ci ți se va întoarce la învierea dreptilor*“ (Lc. 14, 12—14).

Ultima fericire rostită de Mântuitorul este *fericirea credinței* în înviere, adresată lui Toma necredinciosul: „*Pen-trucă m'ai văzut, Tomo ai crezut! Fericiți cei ce n'au văzut și au crezut*“ (In 20, 29).

Iată, ce fel de fericiri cuprinde și pe cine ferește Sf. Scriptură. Ferește pe omul ce birue ispita și rabdă durerea, pe cel ce iubește curțile casei Domnului (Biserica); pe cei săraci, smeriți, blânzi, milostivi, nedreptățiți, împăciuatori; pe cei ce plâng, pe cei curați cu inima, pe făcătorii de pace; pe creștini prigoniți, disprețuiți și batjocoriți; pe cei darnici, pe cei ce pățimesc pentru dreptate, pe cei ce împlinesc cuvântul Evangheliei și iubesc pe Dumnezeu. Intreagă Sf. Scriptură ferește virtutea; ferește pe oamenii morali și religioși, dar în schimb osândește și deplânge ca nefericiți pe toți oamenii care trăesc în virtuți false și fericirii artificiale; pe pătimiși și păcătoși; pe bogații neînțelepți și nemilostivi, pe farisei, pe bețivi, pe pe șgârșiți, asupritori și batjocoritori; pe toți neascultătorii de cuvântul lui Dumnezeu. Pe toți oamenii fără morală, fără religie și fără Dumnezeu Sf. Scriptură îi deplânge pentru orbirea și nefericirea lor vremelnică și veșnică.

Sf. Scriptură mai cuprinde încă foarte multe adevăruri despre fericire și nefericire, despre fericirea vremelnică și veșnică, toate grele de înțelepciune. Dar din tot ce spune se constată că fericirea nu stă nici în trup, nici în timp, nici în avere, așa după cum mulți sunt ispitiți să creadă. Trupul este muritor, timpul e trecător și averea e nestatornică. Și cum fericirea, ca și iubirea, constă în unirea pe veci cu obiectul dorit, nici timpul, nici spațiul, nu ne pot garanta fericirea. Tot ce e legat de timp, de loc și de trup e trecător și deci muritor. De aci desiluziile și durerile, când ne legăm inima și fericirea de ele.

Fericirea întregă e în cer. Pe pământ avem parte numai de clipe și crâmpie de fericire, pe care ni le prilejuește munca, virtutea, dragostea, artele, științele și mai presus de toate religia.

Fericirea e grație dela Dumnezeu și stare suflătoare ce se naște din virtuțile vieții creștine și mai ales din virtuțile înșirate de Mântuitorul în fericiri, care, toate, culminează în sfințenie. Nu e nimeni fericit prin *ce are*, ci prin *ce este*. Nu suntem fericiți prin ceea ce avem, ci prin ceea ce suntem, adică prin starea de sfințenie a sufletului nostru. *Sfințenia asigură fericirea.*

Când se botează copiii, li se face o rugăciune prin care se imploră Dumnezeu ca să-i învrednicească de „fericirea sfinților“. E ultima fericire care se poate împlini. Pentru un creștin nu este un dor mai fierbinte, un bun mai de preț, decât împlinirea acestei rugăciuni:

— *Dă-mi, Doamne, fericirea sfinților!... Fericirea negrăită de a vedea pe Dumnezeu „față către față“, ca și Toma, când a mărturisit umilit și s'a rugat fericit:*

„**Domnul meu și Dumnezeul meu!**...“

*

La **Duminică Mironosițelor**, în 19 Aprilie 1942, să vorbim despre **învieria trupurilor**.

După cum cea mai mare operă a lui Dumnezeu este creațiunea și cea mai mare noutate mântuirea, la fel: cea mai mare minune a viitorului va fi înviera trupurilor.

S'a spus cu dreptate că în viață nimic nu este mai important decât moartea. Ce taină se ascunde cu trupul în mormânt? Ce rost și ce soartă așteaptă sufletul dincolo de despărțirea lui de trup? — se întreabă fiecare om în ceasurile de reculegere și de meditație...

Crezul Bisericii mărturisește limpede dogma despre înviera trupului și a nemuririi prin cuvintele: **Aștept înviera morților** (art. 11). Unii sfinți părinți, dascăli ai Bisericii și teologi, învață că înviera morților este cea mai însemnată dogmă creștină, care se întemeiază pe cuvintele Sfintei Scripturi și mai ales pe faptul învierii Mântuitorului.

— „*Morții tăi — Doamne — vor trăi și trupurile lor vor învia*“, scrie profetul Isaia. „*Deșteptați-vă, tresăltați de bucurie, voi cei ce sălășluiți în pulbere! Căci roua Ta este rouă de lumină și pământul va naște din nou pe cei adormiți*“ (Isaia 26, 19).

Un tablou extraordinar despre înviera morților cuprinde vedenia impresionantă a profetului Iezechiil: Un câmp de oaze uscate pe care o suflare de viață le adună și Duhul le înviază: „*Așa zice Domnul Dumnezeu: iată eu voi deschide mormânturile voastre... și voi pune Duhul meu*

în voi și veți învia și vă voi sălășlui în pământul vostru ca să știți că eu, Domnul, grăesc și adevăresc“ (38, 1—14; cf. Dan. 12, 2—3).

Mântuitorul Hristos ne încredințează că „*Dumnezeu nu este al morților ci al viilor, căci pentru el toți sunt vii*“ (Lc. 20, 38). „*Amin, amin, grăesc vouă, că vine ceasul și acum este, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu... Nu vă mirați de aceasta, că vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul lui și vor ieși cei ce au făcut fapte bune la înviera vieții, iar cei ce au făcut fapte rele la înviera judecării*“ (In 5, 25, 28; Lc. 20, 35; Fapte 24, 15).

Cele mai numeroase descoperiri privitoare la taina învierii trupurilor omenești le avem de la sf. ap. Pavel. Despre înviera trupurilor din morminte scrie el Evreilor, Grecilor și Romanilor; le vorbește profetic în cele mai mari centre culturale și religioase de atunci: în Ierusalim, Tesalonic, Atena, Corint și Roma, în fața sanhedrinului și areopagului, a procuratorilor și împăraților, a preoților și filosofilor.

În fața sinedriului iudovesc de la Ierusalim, din care făceau parte saducheii, adversarii învierii și fariseii, în frunte cu Anania marele arhiereu al iudaismului, sf. ap. Pavel provoacă un adevărat scandal, când mărturisește: „*Pentru nădejdea și înviera morților sunt eu judecat*“ (Fapte 23, 6).

Dogma învierii trupurilor o predică sf. ap. Pavel și în cuvântarea rostită în fața procuratorului Felix, „având nădejde în Dumnezeu, pe care și aceștia — Iudeii — o așteaptă, că *va să fie înviera morților, și a dreptilor și a nedreptilor*“ (Fapte 24, 15).

Peste doi ani, la Cesareea, în fața procuratorului Porcius Festus, a regelui Agripa, a reginei Berenice și a Iudeilor, sf. apostol Pavel mărturisește din nou credința în înviera morților (Fapte 26, 8, 23), cu atâta tărie, încât Festus îl declară „nebu“ (v. 24), iar regele Agripa este aproape înduplecat să se facă creștin (v. 28).

Filosofii greci, în convorbirile avute cu sf. ap. Pavel pe străzile Atenei, aflând „că este vestitor de dumnezei streini, căci *le binevestea pe Iisus și înviera Lui*“ (Fapte 17, 18), l-au dus în areopag, ca să-i asculte „*învățătura nouă*“, de care ei încă nu aveau cunoștință. Aci le vorbește Apostolul despre „*Dumnezeul cel necunoscut*“ și-i cheamă la pocăință, dar când aud filosofii noutatea învățaturii despre judecata lumii și despre înviera morților, se scandalizează, nu-l mai ascultă și părăsesc areopagul. „...*Auzind de înviera morților, unii îi băteau joc, iar alții au zis: Te vom asculta și altă dată despre aceasta*“ (Fapte 17, 31—32).

Romanilor le scrie sf. ap. Pavel că atotputernicul Dumnezeu „înviază morții și cheamă cele ce nu sunt ca și cum ar fi” (4, 17). Creația din nimic și învierea morților, sunt dovezi ale atotputerniciei divine (Efes. 1, 19–20). Invățătura creștină despre lume, om, cădere, mântuire și judecată, își desvăluie taina și își arată unitatea în dogma învierii din morți. „Căci și Hristos spre aceasta a murit și a înviat și a trăit, ca să domnească și peste cei morți și peste cei vii” (Rom. 14, 9).

Duhul lui Dumnezeu a înviat pe Iisus Hristos din morți; acelaș Duh „*va face vii și trupurile voastre cele muritoare*” (Rom. 8, 11; II Cor. 4, 14; I Cor. 6, 14; Fil. 3, 10).

„Învierea morților” e ținta vieții (Fil. 3, 11) și rostul cunoașterii și al tuturor strădaniilor noastre misionare și culturale.

Prin Iisus Hristos, cel înviat din morți, primesc învățăceii „darul și apostolia” (Rom. 1, 4–5) și toți creștinii renașterea (Ef. 2, 5) și viețuirea cu Hristos (Col. 2, 20; 3, 1; II Tim. 2, 11), ca toți „cei ce viază să nu mai vieze lor, ci celui ce a murit și a înviat pentru ei” (II Cor. 5, 15).

Necredința în învierea morților este proprie păgânilor, „care n’au nădejde”. Pentru creștini, învierea celor „adormiți” este izvor de învățătură și pricină de mângâiere.

De aceea, scrie sf. Pavel Tesalonicenilor — care erau adânc tulburați de teama venirii apropiate a Domnului — să nu se întristeze de soarta morților, căci la venirea a doua ei — la glasul arhanghelului și la trâmbița lui Dumnezeu — vor învia întâi, apoi cei vii vor fi răpiți în văzduh și vor trăi toți pururea cu Domnul (I Tes. 4, 13–17).

Cele mai bogate descoperiri privitoare la învierea morților le face sf. ap. Pavel în capitolul 15 din Epistola I către Corinteni. La începutul capitolului, Apostolul arată că Evanghelia pe care a primit-o, a crezut-o și a propovedit-o el — și pe care au primit-o și Corinteni — este „că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi, și că a fost îngropat și că a înviat a treia zi, după Scripturi”.

Mai departe Apostolul combate pe „unii” dintre Corinteni care ziceau că nu este învierea morților.

— „Cum zic unii dintre voi că nu este învierea morților? ...Căci dacă morții nu înviază, nici Hristos n’a înviat”. Alternativa este clară, categorică, cutremurătoare: Sau Hristos a înviat și atunci învie și morții, sau Hristos n’a înviat și atunci nici morții nu învie. Dacă morții nu înviază este zadarnică predica și viața, este zadarnică credința și nădejdea, căci de credem și „de nădăjdum în Hristos numai în viața aceasta, suntem mai de plâns de cât toți oamenii”.

Dar nu. „Hristos a înviat din morți”... Așa spun Scripturile și martorii învierii, apostolii și Biserica. Prin om a venit în lumea moartea; tot prin om și învierea morților. În Adam toți mor; în Hristos toți vor învia. Moartea va fi ultimul dușman învins și nimicuit de Mântuitorul.

Pentru a explica minunea învierii și a satisface astfel curiositatea celor ce se întreabă: Oare cum înviază morții? Ce trupuri vor avea? Ce se alege de trupurile din morminte? — Apostolul răspunde:

— „Nebun ce ești! Ceea ce semeni tu nu capătă viață, dacă nu moare. Și ceea ce semeni nu este trupul care va fi, ci numai grăuntele gol, poate de grâu sau de altceva din celelalte; iar Dumnezeu îi dă trup precum voiește, și-i dă fiecărei semințe un trup al ei”.

Asemănarea trupurilor, moarte și înviate, cu grăuntele ge grâu care putrezește și totuși încolțește și crește, o întâlnim mai întâi în Evanghelia Mântuitorului (Ioan 12, 24). Sf. Pavel o folosește pentru a-i da o explicație și o aplicare mai largă. El trece de la diversitatea semințelor și a corpurilor (pământești și cerești), la varietatea gradelor de răsplată viitoare. Dumnezeu „dă fiecărei semințe un trup al ei”. Fiecare trup va primi slava ce i se cuvine. După cum corpurile cerești: soare, luna și stelele se deosebesc în strălucire, tot așa și cele omenești, vor fi gradate; fiecare sămânță cu trupul ei, fiecare trup omenesc cu slava meritată după faptele lui.

Aci sf. Pavel ne face o nouă descoperire: învățătura despre trupul pământesc sau firesc și despre trupul duhovnicesc sau ceresc, precum și despre calitățile lor. „Sunt trupuri cerești și trupuri pământești”, prin asemănare cu semințele care putrezesc și totuși încolțesc.

— „Așa și învierea morților: Se seamănă întru stricăciune, înviază întru nesticăciune: se seamănă întru necinste, înviază întru slavă; se seamănă întru slăbiciune, înviază întru putere; se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc. Este trup firesc, este și trup duhovnicesc... Dar nu este întâi cel duhovnicesc, ci cel firesc, apoi cel duhovnicesc. Omul cel dintâiu este din pământ, pământesc; omul cel de al doilea din cer”.

Omul cel dintâiu, Adam, a primit un trup firesc, înzestrat cu „suflet viu”; omul cel de pe urmă — la învierea morților — va primi un „duh de viață făcător”. După cum *sufletul viu* își face și trupul de care are nevoie, la fel *duhul cel de viață făcător* își reface trupul putrezit și risipit prin pulberea pământului. Sufletul, arhitectul trupului, la învierea morților, — printr’un act de atotputernicie dumnezeiască, — își va reconstitui învelișul trupului: transfigurat, nesticăcios, duhovni-

cesc. „Și precum am purtat chipul celui pământesc, vom purta și chipul celui ceresc“ (v. 49).

Calitățile trupurilor inviate vor fi superioare celor actuale. Vor avea *formele*, ca și semințele, identice cu cele pământesti; vor putea să fie văzute, pipăite și recunoscute (Lc. 24, 39—43; In 20, 27), dar vor fi și deosebite, căci vor avea calități pe care nu le-au avut trupurile pământesti. Vor fi transfigurate, nemuritoare și nestricăcioase (Lc. 20, 36; I Cor. 15, 42, 53); vor fi luminoase ca trupul Mântuitorului pe Tabor și proslăvite ca trupul Lui după înviere (Mt. 13, 43; 17, 2); vor fi tari (I Cor. 15, 43); vor fi scutite de neputințele trupesti și nu vor mai avea lipsă de mâncare și beutură; vor fi ușoare, cerești, duhovnicești, asemenea îngerilor (Mt. 22, 30; Lc. 29, 36).

Învățătura sf. ap. Pavel despre învierea trupurilor se încheie cu încă o revelație privitoare la soarta oamenilor, pe care venirea a doua îi va afla în viață.

— „Iată vă spun taină: Nu toți vom muri, dar toți ne vom schimba, deodată, într-o clipeală de ochi, la trâmbița cea de apoi; căci va trâmbița și morții vor învia nestricăcioși, și noi ne vom schimba; căci trebuie ca acest (trup) stricăcios să se îmbrace în nestricăciune, și acest (trup) muritor să se îmbrace în nemurire. Iar când acest (trup) stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune, și acest (trup) muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul ce s'a scris: Inghițitu-s'a moartea în biruință. Unde îți este, moarte, boldul? Unde îți este, iadule, biruința?“

Din cuprinsul învățaturii despre învierea trupurilor (despre învierea sufletelor după moarte nu poate să fie vorba, căci ele sunt nemuritoare), se desprinde o credință și o concluzie de o covârșitoare însemnătate morală și socială: suntem nemuritori.

Din credința învierii isvorește morală învierii.

Cine crede în învierea Domnului și a trupurilor, are o morală a vieții; cine nu crede, trăește morală morții, morală *fiarelor din Efes*, cum numește și muștră sf. ap. Pavel pe cei ce nu cred în înviere: „Să mâncăm și să bem căci mâine vom muri“ (I Cor. 15, 32).

Credința învierii pe unii-i încântă, pe alții-i îngrozește...

Noi,... așteptăm minunea: cer nou, pământ nou și trup nou (știința în privința aceasta nu ne poate spune nimic. După știința de azi omul este o „ființă necunoscută“).

Credința Scripturii, înnoirea primăverii și învierea Mântuitorului ne asigură că, deși trecem prin durerea morții, vom învia.

Vom învia ca fluturele din crisalidă, ca

grăuntele din pământ și ca mugurele din creanga verde, căci:

— „*Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dându-le; și nouă ne-a dăruit viață veșnică. Închină-mu-ne învierii lui celei de a treia zi.*“

Cărți

Sf. Iustin Martirul: Dialogul cu iudeul Trifon. Traducere de Pr. Dr. Olimp N. Căciulă
București 1941. Pag. 327. Prețul lei 95. Colecția „Isvoarele Ortodoxiei“.

Este un adevăr unanim recunoscut chiar și de protagoniștii celorlalte confesiuni creștine, că biserica ortodoxă este prin excelență biserica Sf. Tradițiuni. Pentru Ortodoxie Sf. Tradițiune este și va fi — alături de Sf. Scriptură — cel de al doilea stâlp de întărire a adevărului creștin, cu toate că, pe de urma acestei legături a ei cu tradițiunea veacurilor primare, i s'a adus uneori chiar și acuzațiunea că este o biserică statică, pasivă, anchilosată etc. și că nu ține pas cu vremea și cu nevoile ei mereu deosebite. Toate aceste acuzațiuni n'au putut însă să clatine Ortodoxia în neșovăelnica ei credință în acest al doilea izvor al revelațiunii divine, în cuprinsul căreia operele sf. Părinți ocupă un loc de seamă.

Dar cu toată această importanță a Sf. Tradițiuni, noi nu am avut, începând cu mijlocul veacului al XIX-lea, decât traduceri sporadice din operele sf. părinți și acestea nu prea răspândite în masele largi ale preoțimii și ale credincioșilor. Abia în anul 1938, doi tineri și destoinici teologi au luat hotărârea de a ne da un anumit număr de traduceri anuale din aceste opere sub numele comun de „Izvăarele Ortodoxiei“. Nici această binevenită strădanie n'a fost înțeleasă pe deplin, dovadă un număr nu prea extraordinar de abonați, din care cauză greutățile ce trebuiau înlăurate în urma împrejurărilor grele ale vieții din ultima vreme, au făcut ca tipărirea volumelor anunțate să întârzie. Cu înalta înțelegere a Institutului Biblic Român, care a luat asupra-și sarcina tipării lor, aceste neajunsuri au fost înlăturate și avem plăcuta situație să prezentăm cetitorilor noștri cel de al patrulea volum al colecției, în traducerea Părintelui Dr. Olimp N. Căciulă asupra operii sf. Iustin Martirul: *Dialogul cu iudeul Trifon*.

În general opera literară a sf. Iustin Martirul prezintă o mare importanță pentru teologia creștină în general, căci pe lângă faptul că este cel mai de seamă reprezentant al literaturii apologetice din veacul al II-lea creștin, este în același timp și cel mai fecund părinte bisericesc din aceea vreme. Din nefericire mare parte din opera lui s'a pierdut, neajungând până la noi decât cele două *Apologii* și *Dialogul cu iudeul Trifon*.

Lucrarea din urmă, pe care acum o avem într-o reușită traducere românească prin strădania Păr. Dr. Olimp N. Căciulă, este o redare în scris a unei discuțiuni

pe care sf. Iustin Martirul a avut-o timp de 2 zile în anul 135 d. Hr. în Efes, cu un iudeu numit Trifon. După cum reiese din cap. 141, dialogul a fost scris pentru un oarecare Marcus Pompeius.

Osatura cărții o constituie tema că legea N. Testament este superioară legii V. Testament și că aceasta din urmă își găsește desăvârșirea în primul. După timpul cât a durat discuțiunea, cuprinsul cărții poate fi împărțit în două părți, fiecare parte egală cu materialul exauriat în decursul discuțiunii corespunzătoare fiecărei zile. Totuși din punctul de vedere al ideilor ce le cuprinde cartea poate fi împărțită în următoarele părți:

La început sf. Iustin ne descrie întâlnirea cu un bătrân și convertirea lui la creștinism (cap. 1-8), după care urmează discuțiunea propriu zisă. Ea este purtată în jurul alor 3 probleme principale:

I. Problema legii mozaice (vechea alianță). Sf. Iustin demonstrează iudeului, pe baza mărturiilor V. T. că legea mozaică ceremonială a avut numai un caracter temporal și local (cap. 9-47)

II. Problema identității Logosului cu Dumnezeu, dovedind tot pe baze scripturistice că adorarea lui Iisus Hristos nu contrazice adorarea Dumnezeului lui Avraam, Isac și Iacob, deoarece El este Logosul care a grăit prin proroci și Mesia cel prezis de aceștia (cap. 48-108).

III. Problema împărăției mesianice, în cadrul căreia dovedește că Israelul cel adevărat îl formează neamurile păgâne, aduse la credința în Hristos prin predica Apostolilor. Iudeii s'au obătut de la legea Domnului și din această cauză s'a luat dela ei împărăția și s'a dat altora în cari se vor implini toate făgăduințele lui Dumnezeu (cap. 109-141)

Sfârșitul cărții (cap. 142) este dorința vie a sf. Iustin ca iudeul Trifon și prietenii săi să se convetească la creștinism.

Oricine citește această carte are impresia că discuția va fi incununată de convertirea lor, deoarece în repetate rânduri ei se pleacă în fața argumentelor sf. Iustin, aprobându-le. Totuși ei se despart fără acest rezultat practic. Sf. Iustin are însă mulțumirea că a binevestit și a apărât învățătura Mântuitorului, care i-a dat și lui posibilitatea să afle adevărul mântuitor.

Chiar din această simplă înșirare a ideilor fundamentale ale cărții sf. Iustin Martirul, reiese indeajuns importanța ei pentru literatura noastră teologică. Tradusă într'un stil simplu și clar, noul volum constituie în sine o nouă perlă a literaturii patristice, ce se cere răspândită în cercuri cât mai largi.

Strădania desinteresată a destoinicilor teologi, cari poartă grija colecției, ca și înalta înțelegere a Institutului Biblic, numai atunci se vor dovedi înțelese și eficace, când cu toții vom abona întreaga colecție a „Isvoarelor Ortodoxiei” și vom deveni răspânditorii entusiaști ai învățăturilor lor luminoase. Abonarea se poate face direct la „Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii ortodoxe române” din București str. Antim Nr. 29.

Pr. D. Tudor

Informațiuni

■ **Mulțumită arhierescă.** P. S. Sa părintele Episcop Andrei mulțumește pe această cale tuturor acelor cari l-au felicitat la *Invierea Domnului, și răspunzându-le: „Adevărat, a înviat!”* le trimite urarea pentru o *înnoire sufletească împreună cu arhieresti binecuvântări.*

■ **Serviciile divine** din Catedrală, în săptămâna Patimilor și la Sf. Paști, au fost oficiate cu deosebită solemnitate. P. S. S. Părintele Episcop Andrei a pontificat serviciul Deniilor din Joia Patimilor, Vecernia și Prohodul Domnului din Vinerea Patimilor, Slujba Invierii și Sf. Liturghe în ziua primă și a doua de Sf. Paști. În ziua I. P. Sfinția Sa a predicat despre viața veșnică. A doua zi a predicat Păr. V. Miheușiu.

La procesiunile de Vineri seara în jurul bisericii și de Duminecă dimineața pe străzile Mețianu, Berthelot, Eminescu, Petran și Piața Catedralei, au participat autoritățile militare și civile ale orașului și un foarte mare număr de credincioși.

■ **Dr. prof. univ. C. Petran** a ținut Miercuri în sala Palatului Cultural din Arad o conferință interesantă despre „Picturile lui Michel Angelo din Capela Sixtină”.

Conferința, însoțită de proiecțiuni, a fost audiată de un public ales și numeros, în frunte cu P. S. S. Părintele Episcop Andrei.

■ **Biserica ortodoxă din Croația**, printr'un decret semnat de dl Ante Pavelici șeful statului croat, a fost declarată autocefală. Decretul, intrat imediat în vigoare, a produs în toată țara o mare satisfacție. De Sf. Paști în toate bisericile ortodoxe din Croația biruința a fost serbată cu multă bucurie.

■ **Orori bolșevice.** Intr'un sat rus cucerit de trupele germane au fost aflați soldați germani desbrăcați, udați cu apă, legați de copaci și prefăcuți în stane de gheață.

Intr'un alt sat, din care s'au retras germanii, dintre cei trei preoți care și-au început slujba lor creștină, doi au fost prinși și măcelăriți în chip îngrozitor. Pentru al treilea, care nu a putut să fie prins, a fost umplută biserica de credincioși și aprinsă, ca să ardă cu toții de vii.

■ **Pacea** s'a spus de mult că este o pasere rară. Dela 1496 a. Hr. până în 1941 d. Hr. au fost în lume numai 268 ani de pace. În acest timp au fost semnate 8000 tratate de pace care nu au ținut mai mult de doi ani. — Dintre țările Europei, la o sută de ani: Spania a avut 67 ani de războiu, Grecia 57, Anglia 56, Franța 50, Rusia 46 și restul țărilor mai puțin de 40. (Pop. Rom.)